

VLUCHTELINGEN

► Boven: Fatima (9) in Norberg, Zweden.
► Rechts: Fara (2) in Azraq, Jordanië.

► Abdullah (5) in Belgrado, Servië.

Soms brengt de nacht

Interview. CEO van Rode Kruis Vlaanderen Philippe Vandekerckhove blikt terug op een druk jaar en

‘Onze doelen kunnen soft zijn, maar onze organisatie niet’

Moest het Rode Kruis Vlaanderen begin dit jaar nog vluchtelingencentra sluiten, dan was het enkele maanden later alle hens aan dek. CEO Philippe Vandekerckhove blikt terug op 2015 en roept politici tot de orde. ‘Wie alleen maar een brandweer wil als het brandt, zal er nooit een hebben als het echt nodig is.’

SARA VANDEKERCKHOVE

Het is voor Rode Kruis Vlaanderen een jaar van uitersten geworden. Eerst moest het opvangcentrum in Deinze nog dicht, terwijl enkele maanden later de rij asielzoekers aan de Dienst Vreemdelingenzaken een recordlengte bereikte en het hele land schreeuwde om meer opvangplaatsen.

De statistieken zijn indrukwekkend, dat vindt ook professor en CEO van het Rode Kruis Philippe Vandekerckhove (53), bekend als een man van de cijfers. “Het aantal plaatsen dat we beheren is gestegen van 1.500 naar 5.664”, vertelt hij in zijn bureau in het hoofdkantoor van het Rode Kruis in Mechelen. “Dat is maal 3,78. Een spectaculaire toename in een paar maanden tijd die meteen ook weergeeft wat in de wereld aan het gebeuren is. Die stijging geldt natuurlijk niet alleen voor België, maar voor een heleboel andere Europese lidstaten. Het Duitse Rode Kruis bijvoorbeeld beheert nu

liefst 180.000 plaatsen. Dat is enorm.”

Jullie capaciteit moest bijna verviervoudigen. Kon dat zomaar?

Philippe Vandekerckhove: “Zoiets vraagt een enorme aanpassing van de organisatie, zeker als je kijkt naar het tempo waarin gewerkt moest worden. Denk bijvoorbeeld aan de opening van het vluchtelingencentrum in Sijsele: de ministerraad besliste dat op een vrijdag en wij kregen vervolgens een week om het open te doen. Zes dagen later waren we klaar.

“Als je van nul moet starten, lukt zoiets niet. Je hebt knowhow en expertise nodig. Als wij een nieuw centrum moeten openen, dan muteren we een aantal mensen met ervaring vanuit andere centra. Rond die kern rekruteren we nieuwe mensen. Je moet gewoon een heel goede organisatie hebben. Ik zit nu twaalf jaar bij het Rode Kruis. In het verleden kreeg ik

★★

VLUCHTELINGEN

geen rust

► Lamar (5) in Horgos, Servië.

Je durft niet aan de afloop denken, maar *Het meisje met de zwavelstokjes* schiet toch door je hoofd. Kijk naar Lamar en zie hoe ze in het Servische Horgos onder wat toegeschoten dekens rust zoekt. Ze is vijf en de fotograaf Magnus Wennmann schrijft bij deze foto: “Thuis in Bagdad zijn de poppen, de speelgoedtrein en de bal achtergelaten. De bom veranderde alles.” Die viel vlak bij het huis van Lamar, daar wonen was geen optie meer en in twee pogingen stak de familie vanuit Turkije de zee over in een rubberbootje. Om hier in Servië tussen de bomen te slapen.

Soms brengt de nacht geen rust en dat zie je in de fotoreeks van de Zweedse fotograaf die in 2007 en 2010 prijzen won bij World Press Photo. Een tweede prijs met een reeks over een Amerikaanse Miss-verkiezing voor 58-plussers en een derde prijs over een baseballteam. De lens op luxe daar. Maar dit is anders. Dit is 2015. Dit is wat in een wereld vol luxe gebeurt: kinderen laten we op straat slapen. Toch kinderen die Ralia, Rahaf, Fatima, Fara, Ahmed of Abdullah heten. En Lamar.

Ze liggen overal. Ralia en Rahaf verloren hun moeder en broer bij een granaataanval in Damascus en kruipen nu, op zoek naar warmte, samen in een karton in de straten van Beiroet. Fatima woonde in Idlib, zag hoe een zwangere vrouw op een overvolle boot een doodgeboren kind baarde en hoe dat kind dan maar in de zee werd gegooid. In het Zweedse Norberg kan het negenjarige meisje die nachtmerrie niet uit haar hoofd zetten. In Azraq, Jordanië, droomt Fara van hoe ze thuis voetbalde.

Zou gras voor warmte zorgen? Zes jaar is Ahmed en slapen doet hij overal, zo doodop van dagen wandelen terwijl hij ook nog een tas met zijn spullen moet

dragen. Hoe lang ben je onderweg van Deir ez-Zor in Syrië naar dit gras in het Servische Horgos? En hoe lang ben je nog onderweg van daar naar een echt nieuw leven dat misschien kan beginnen in Leopoldsburg of Lokeren? Helaas niet in Ingelmunster of Scherpenheuvel-Zichem waar blijkbaar geen plaats meer is. Zelfs niet in het gras rond de basiliek. En of de vijfjarige Abdullah ondertussen wegraakte uit het station van Belgrado is onduidelijk.

Zo slapen kinderen dus die vooral uit Syrië moesten vluchten. Weg van de oorlog. Maar kijk naar de ogen van Fatima en Fara en besef: de oorlog is er nog lang niet uit. Dit is geen sprookje. Hopelijk eindigt het niet zoals het meisje met de zwavelstokjes. Maar helaas kan dit stukje evenmin zeker afgesloten worden met deze woorden: ze leefden nog lang en gelukkig. (RVP)

© MAGNUS WENNMAN/REX/SHUTTERSTOCK

► Boven: Ralia (7) en Rahaf (13) in Beiroet, Libanon.
► Onder: Ahmed (6) in Horgos, Servië.

plaatst vraagtekens bij het asielbeleid

nogal eens kritiek op mijn focus op management. Dat is blijkbaar een vies woord voor de non-profitsector. Wel, zonder goed management had je dit nooit kunnen realiseren.”

De wolligheid moet uit de ngo-sector?

“Nee, niet per se. Maar het is niet omdat onze doelstellingen soft zijn, dat onze structuur en organisatie dat ook moeten zijn. Je hebt een goeie machine nodig. In Sijsele bijvoorbeeld hebben we in amper één dag tijd 400 mensen geïnterviewd en daaruit 40 nieuwe personeelsleden geselecteerd. En toen ik enkele dagen na de opening in Sijsele binnenwandelde, kon ik meteen online op de hotspot van het Rode Kruis. Niet alleen de dienst asielopvang moet het aankunnen, ook diensten als HR en IT moeten kunnen volgen.”

Welke zaken hadden beter gekund?

“Een heleboel dingen wellicht, maar de basis is gelukt: mensen hadden een dak boven het hoofd en eten.”

Er sliepen toch ook een heleboel mensen op straat of in een park.

“Enerzijds hebben de bevoegde politici de nodige stappen gezet, anderzijds is er veel politiek geduw en getrek geweest. Mij is vooral opgevallen hoe moeilijk het was om in Brussel tot orderlijke afspraken te komen. Het is niet goed dat er sprake is van politieke recuperatie bij een crisis die zo significant is voor de maatschappij.”

De voorbije jaren heeft het Rode Kruis verschillende opvangcentra moeten sluiten. Nochtans was de oorlog in Syrië toen al aan de gang en konden we eigenlijk wel voor-

spellen dat er nog grote vluchtelingenstromen zouden komen. Wat is er fout gelopen?

“Mits een betere planning had dat ordentelijker kunnen verlopen. Toen de overheid die centra wilde sluiten, hebben we duidelijk aangegeven dat we dit geen goed idee vonden. Hadden we maar één centrum meer gehad, dan was de forcing dit jaar niet mogelijk geweest.

“Kijk, als de overheid een beroep wil doen op het Rode Kruis, dan moet ze ervoor zorgen dat

‘Als de overheid een beroep wil blijven doen op het Rode Kruis, moet ze ervoor zorgen dat er nog een Rode Kruis is’

Topmanager bij een ngo

Philippe Vandekerckhove is:
► 53 jaar en geboren in Varsenare
► Getrouwd, heeft twee dochters
► Woonachtig in Holsbeek
► Licentiaat geneeskunde (KU Leuven)
► Doctor in medische wetenschappen (New York University, KU Leuven)
► Specialist in klinische biologie (New York University, Erasmus Universiteit Rotterdam, KU Leuven)
► Afgestudeerd in opleiding management aan Harvard Business School
► Sinds 2004 CEO bij Rode Kruis Vlaanderen

► Philippe Vandekerckhove leidt het Rode Kruis Vlaanderen al twaalf jaar. ‘In het begin kreeg ik kritiek omdat ik te veel manager was.’ © WOUTER VAN VOOREN

er nog een Rode Kruis is. Dezelfde discussie zien we bij de plasmavoorziening. Sommige mensen zeggen: gooi dat op de vrije markt en werk met commerciële leveranciers. Maar als die spelers opeens een halve euro meer kunnen krijgen per liter plasma in Hongkong, dan zullen ze het daar verkopen en loop je het risico op tekorten op de Belgische markt. Voorziet het Rode Kruis in 50 procent van de plasmanood, dan kunnen wij wel optrekken tot 60 à 70 procent, maar niet meer tot 100 procent.

“Dat is een politieke keuze. Wil je alleen maar investeren in een brandweer als het brandt, dan zal er nooit een zijn als je die nodig hebt. Ik denk dat sommige politici daar niet over nadenken en dan uit de lucht vallen als er iets gebeurt en wij niet meer in staat zijn om bij te springen. Terwijl: dat houdt een keuze in vooraf.”

Voor het eerst ging de regering ook op zoek naar commerciële partners om vluchtelingen op te vangen. Wat vindt u daarvan?

“Daar kunnen wij niet veel over zeggen, want het is een politieke keuze. Wij hopen alleen dat het een faire competitie wordt. Het Rode Kruis staat dag en nacht klaar, bij regen en onti, om in actie te schieten. Die eisen worden niet gesteld aan andere spelers.”

Het risico bestaat natuurlijk dat er bedrijven zullen opstaan die het goedkoper doen dan het Rode Kruis. Dan vallen jullie uit de boot.

“Als zij het goedkoper doen dan wij, dan hebben wij daar geen probleem mee. Wij zetten heel erg in op modern management en ik denk dat wij vrij efficiënt werken. Maar het is natuurlijk aan de overheid om kwaliteitsnormen vast te leggen en daarop toe te zien.”